

Esitys uudeksi koulutusvastuuksi

Yliopisto/ Ammattikorkeakoulu	Centria-ammattikorkeakoulu
Uusi koulutusvastuu (tutkinto, tutkintonimike, koulutusvastuun täsmennys) ja sen kytkeytyminen korkeakoulun strategiaan valintoihin. Yhteistyö muiden suomalaisten ja ulkomaalaisten korkeakoulujen sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Mikäli koulutusvastuuseen kytkeytyy koulutuspolkuja muiden korkeakoulujen kanssa, kuvaus koulutuspoluista ja niihin liittyvistä, yhteistyökorkeakoulujen kanssa sovituista järjestelyistä. Esitämme Centrialle uudeksi koulutusvastuuksi restonomikoulutusta, Restonomi (AMK), matkailu. Koulutussisällössä painottuisivat matkailupalvelujen tuottaminen ja tapahtumajärjestäminen. Strategiamme uudistamisen yhteydessä elinkeinoelämästä esitettiin voimakas toive siitä, että Centria kouluttaisi tauon jälkeen restonomeja alueen matkailu- ja tapahtuma-alan tarpeisiin. Alueella on yli 200 000 asukkaan väestöpohja, ja vihreän siirtymän teollisuuskeskittymä kasvattaa lähitulevaisuudessa myös matkailualan palvelujen ja osaajien tarvetta Keski-Pohjanmaalla. Lähivuosina (2023–2027) Centrian toiminta-alueelle on kohdistumassa yli 10 miljardin euron investoinnit (ELY-keskus), jotka toteutuessaan lisäävät matkailualan palvelujen kysyntää. Alueella sijaitsee myös yksi maamme suosituimmista matkailukohteista, Kalajoen Hiekkasärkät. Restonomikoulutusta ja alan korkeakoulutuksen saaneita osaajia tarvitaan tukemaan toiminta-alueen positiivista kehitystä. Matkailualan koulutus nostaisi korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrää toiminta-alueella. Centrian tavoitteena on olla mukana nostamassa korkeakoulututkinnon suorittaneiden määrää vastaamaan kansallista keskiarvoa. Centrian toiminta-alueella korkeakoulutettujen osuus väestöstä on 24 %, kun kansallinen keskiarvo on 33 %. Uusi koulutusvastuu mahdollistaisi yhä useammalla alueen toisen asteen suorittajalle jatkokoulutuspolun. Koulutus on mahdollista toteuttaa yhteistyössä Centrian tradenomikoulutusohjelman kanssa. Tradenomikoulutusten opetussuunnitelmissa on jo nyt olemassa moduuleja, joita voidaan tarjota suoraan osaksi restonomikoulutuksen opetusta. Tradenomikoulutuksella ei kuitenkaan pystytä kattamaan kaikkea alueen matkailualan osaamistarvetta. Restonomikoulutuksella tuotetaan asiantuntevaa, uutta työvoimaa, mutta tarjotaan myös mahdollisuus toisen asteen matkailualan koulutuksen saaneille jatkokoulutukseen sekä osaamisen päivittämiseen. Uudet matkailualan koulutusmahdollisuudet tarjoavat myös luovien alojen sekä hyvinvointialan osaajille uudenlaisia täydennyskoulutus- ja uramahdollisuuksia. Nämä lähtökohdat tukevat myös Keski-Pohjanmaan matkailustrategiaa. Centria-ammattikorkeakoulun opettajilla on kokemusta matkailualan opintojaksojen opetuksesta, koska Centrialle on aiemmin ollut samanlainen restonomikoulutusohjelma Pietarsaaressa ja Ylivieskassa. Sen jälkeen matkailun koulutusta on järjestetty KAMKin kanssa yhteistyössä vielä vuonna 2018. Näiden ohjelmien kautta kehitetty asiantuntemus on edelleen olemassa organisaatiossa, ja tätä kokemusta sekä aiemmin toteutettuja opetussuunnitelmia voidaan hyödyntää restonomikoulutuksen uudelleen käynnistämisessä. Restonomikoulutuksen järjestämiseen alueella tarvitaan pysyvä ratkaisu. Lähimmät restonomikoulutukset järjestetään tällä hetkellä Seinäjoella ja Kajaaniassa, eivätkä lähialueiden ammattikorkeakoulut kouluta restonomeja alueen tarvitsemalla profiililla. Toisen asteen oppilaitokset (Kpedu sekä Jedu) tarjoavat toisen asteen koulutusta matkailualalla tai sitä lähellä olevilla aloilla. Yhteensä näillä, tai läheisillä, aloilla on noin 1500 opiskelijaa, joille koulutuksen myötä tarjotaan mahdollisuus korkeakouluopintoihin. Nyt suunniteltu restonomikoulutus sopii sisällöltään yhteen alueen toisen asteen koulutusten profiiliin kanssa. Tämä tarkoittaa sitä, että voimme helposti luoda luonnollisen koulutuspolun toiseen asteen koulutuksesta kolmannen asteen koulutukseen. Centria-ammattikorkeakoululla on olemassa strateginen kumppanuus SeAMKin ja SAMKin kanssa, joka avaa mahdollisuuden yhteistyöhön restonomikoulutuksen järjestämisessä. SeAMKissa on tarjolla ravintola-alan restonomi- ja SAMKissa tapahtumatuotantoon suuntautuva tradenomikoulutus. Yhteistyön rakentaminen laajentuu ja täydentyy, jos Centrialle on jatkossa oikeus myöntää restonomitutkintoja.	
Sisäänoton laajuus (aloittajien määrä/v) ja tavoiteltu kokonaisopiskelijamäärä koulutuksen ollessa täydessä laajuudessaan 30 aloittavaa opiskelijaa, täydessä laajuudessaan 90-120 opiskelijaa	

Edellytykset uuden koulutusvastuun toteutukselle (investointi- ja kehittämissuunnitelma):**1) Uuden koulutusvastuun edellyttämät panostukset opetus- ja tutkimushenkilöstöön; rekrytointisuunnitelma sekä mahdolliset henkilöstöresurssien uudelleen kohdennukset korkeakoulun sisällä.**

Centria-ammattikorkeakoulun henkilöstöllä on jo olemassa osaaminen tuottaa matkailuun liittyviä koulutuksia aiemmin meillä olleen restonomikoulutuksen kautta. Lisäksi osaamista on olemassa liiketalouden koulutusohjelmassa, jossa työskentelevillä opettajillamme on koulutusta ja käytännön työkokemusta matkailuaan liittyvistä teemoista.

Palvelumuotoilu, asiakaspalvelu, talousosaaminen, markkinointi ja myynti sekä tapahtumatuotannon ja -järjestämisen osaaminen voidaan suoraan siirtää tradenomikoulutuksesta restonomikoulutukseen. Lisäksi osaamista Centriassa on myös laaja-alaisesta matkailuliiketoiminnan kehittämisestä ja matkailun johtamisesta. Vastuullisuus ja kestävä kehitys on teema, jonka koulutusta on viime vuosina kehitetty useissa liiketalouden opetuksen TKI-hankkeissa (mm. VIVA- ja Sustain Change -hankkeet). Myös yrittäjyysosaamisen hankkeet sekä kansainvälisen kaupan koulutuksen pitkäjännitteinen kehittäminen ovat luoneet vahvan pohjan restonomikoulutuksen järjestämiseksi Centriassa.

Koulutuksen toteuttaminen edellyttää Centrialta arviolta 1,5–2,0 opettajaresurssin kiinnittämistä koulutukseen, mikäli osa opetuksesta toteutuu tradenomikoulutuksen kanssa yhteisesti sekä osa ristiin opiskelun kautta.

2) Uuden koulutusvastuun mukaisen toiminnan kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma vuositasolla vähintään kaksi haettavan koulutusvastuun tutkinnon tavoitteellinen suoritus aika? (esityksen liitteeksi)

Tutkintotavoitteet tulevat lähivuosina nousemaan ja Centriassa on tarve monipuolistaa koulutustarjontaa. Koska Centrian talous on tasapainossa, näemme tämän restonomikoulutuksen lisäyksen hyvänä vaihtoehtona.

Seuraava budjetti kuvaa tilannetta, jossa syksystä 2026 lähtien otettaisiin sisään yksi ryhmä vuosittain. Opintoista noin 25 % kyetään toteuttamaan yhdessä liiketalouden ryhmien kanssa. Kustannusten vuosittainen määrä olisi näin maksimissaan vuonna 2029 ollen noin 280 000 euroa.

BUDJETTI	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
Opetus, 2026 ja 2030 aloittavat ryhmät	5 000 €	16 000 €	51 000 €	53 000 €	52 000 €	11 000 €	51 000 €	53 000 €	52 000 €
Opetus, 2027 ja 2031 aloittavat ryhmät	- €	- €	11 000 €	51 000 €	53 000 €	52 000 €	11 000 €	51 000 €	53 000 €
Opetus, 2028 ja 2032 aloittavat ryhmät	- €	- €	- €	11 000 €	51 000 €	53 000 €	52 000 €	11 000 €	51 000 €
Opetus, 2029 ja 2033 aloittavat ryhmät	- €	- €	- €	- €	11 000 €	51 000 €	53 000 €	52 000 €	11 000 €
Muut opetusresurssit	- €	1 000 €	3 000 €	4 000 €	6 000 €	6 000 €	6 000 €	6 000 €	6 000 €
Muut kustannukset	- €	16 000 €	45 000 €	75 000 €	105 000 €	105 000 €	105 000 €	105 000 €	105 000 €
Yhteensä	5 000 €	33 000 €	110 000 €	194 000 €	278 000 €	278 000 €	278 000 €	278 000 €	278 000 €

Perustelut korkeakoulun profiiliin ja valtakunnallisten koulutustarpeiden näkökulmasta: Kuinka uusi koulutusvastuu vahvistaa korkeakoulun opetuksellista ja tutkimuksellista profiilia / Kuinka koulutusvastuun lakkaaminen vaikuttaa korkeakoulun opetukselliseen ja tutkimukselliseen profiiliin? Mitkä ovat vaikutukset korkeakoulujen väliseen yhteistyöhön ja työnjakoon?

Centrian yhdeksi strategiseksi kehittämisohjelmaksi on valittu ”Yhteistyö hyvinvoivan yhteiskunnan ja työelämän kehittämiseksi”. Tämä pitää sisällään mm. koulutuksen profiiliin kirkastamisen ja koulutustarjonnan uudistamisen. Centrian toiminta-alueella on hyvät kasvunäkymät ja tulevat isot investoinnit tuovat mukanaan uusia työpaikkoja. On arvioitu, että uusia teollisia työpaikkoja syntyy alueelle lähivuosina (2023–2027) noin 2 000 htv (ELY-keskus) pelkästään yritysten omien rekrytointien kautta. Jokainen teollisuudessa syntyvä työpaikka luo alueelle lähes kaksinkertaisen määrän muita uusia työpaikkoja, joista pääosa syntyy palvelualoille.

Kokkolan alue on valtakunnallisesti erittäin painottunut liikematkailuun, yhtä vapaa-ajan matkailijaa kohden Kokkolassa vieraillee 1,4 liikematkailijaa (koko maa 0,5). Liikematkailun määrä on Keski-Pohjanmaalla merkittävässä kasvussa, vuonna 2023 kasvua oli 23 %. Liikematkailijat hyödyntävät merkittävässä määrin tapahtumia ja oheispalveluita. Yritykset myös järjestävät omia tapahtumia ja mahdollisuus mm. teollisuuden kokouksien, kongressien ja konferenssien järjestämiseen kasvaa uusien tapahtumapaikkojen rakentamisen myötä. Matkailuelinkeinolla on Centrian toiminta-alueella merkittävä kasvupotentiaali.

Kokkolassa tapahtumien määrä ja koko on viime vuosina kasvanut merkittävästi ja uusi rakenteella oleva hybridiareena tuo tullessaan aivan uudenlaisia tarpeita ja mahdollisuuksia. Alueen tapahtumatarjontaan kuuluu jo tällä hetkellä monipuoliset tapahtumat, kuten kulttuuritapahtumat, urheilutapahtumat ja messut. Kokkolaan on myös valmistumassa uusi musiikkikeskus uusine konserttisaleineen. Yritysten omat tapahtumat tarvitsevat restonomikoulutuksen saaneita osaajia. Majoitustilojen puute on tällä hetkellä Kokkolassa pullonkaulana jo tällä hetkellä. Keski-Pohjanmaan Osuuskauppa KPO:lla on suunnitelmia Länsi-Suomen alueen majoitustoiminnan kehittämiseksi, mm. rakentamalla uuden hotellin Kokkolaan (aloitus vuonna 2025). Tämän valmistumisen jälkeen Sokos Hotel Kaarle saneerataan.

Centrian vaikutusalueella sijaitsee myös Kalajoen Hiekkasärkät. Nopeasti kasvava matkailukeskus keskittyy erityisesti luontomatkailuun ja tapahtumiin. Kalajoen merellinen luonto houkuttelee matkailijoita yhä voimakkaammin ympäri vuoden. Kalajoen Hiekkasärkät tavoittelee voimakasta kasvua vahvistamalla palveluinfraa sekä kehittämällä Pohjanlahden merkittävintä merimatkailun aluetta sekä moderneja etätyön ja vapaa-ajan yhdistämisen mahdollistavia ratkaisuja. Kalajoki panostaa kansainvälistymiseen ja tapahtumiin, joiden myötä se on saavuttanut tunnettua ja vaikuttavuutta. (Pohjois-Pohjanmaan matkailustrategia 2021–2023.) Matkailukeskus haluaa lisätä investointien määrää seuraavan 10 vuoden aikana 230 miljoonaa (YLE 5.12.2023).

Pietarsaaren seutu on tehnyt panostuksia matkailuun mm. yhtiöittämällä Visit Pietarsaaren vuoden 2024 alusta. Pietarsaareissa matkailupanostuksia tehdään mm. vastuullisuuden ja luontomatkailun teemoihin.

Centrian toiminta-alueella sijaitsee merkittävä kulttuurikeskittymä ja esim. kaustislainen viulunsoiton Unescolta saama aineeton kulttuuriperintö asema on Suomessa ainutlaatuista. Kulttuurikeskittymässä järjestetään vuosittain useita tapahtumia. Restonomikoulutuksen avulla Kaustisen alueen osaamista mm. tapahtumamatkailussa voidaan kehittää hyödyntämällä alueen uniikkia kulttuuriosaamista.

Matkailu- ja hyvinvointialojen sekä luovien alojen kehittäminen edellyttää koulutusmahdollisuuksien vahvistamista Centrian toiminta-alueella. (Keski-Pohjanmaan Maakuntastrategia 2040 ja maakuntaohjelma 2022–2025) Restonomikoulutuksen avulla Centrian toiminta-alueen toimintaedellytyksiä voidaan edistää kouluttamalla osaajia palveluihin, jotka ovat tuotettu sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestäväällä tavalla.

Uusi ohjelma on suunniteltu tukemaan alueen matkailuyrityksiä ja matkailuprofiilia. Ammattitaitoiselle henkilöstölle on suuri tarve erityisesti asiakaspalvelun, tapahtumatuotannon ja matkailumarkkinoinnin alalla. Nämä asiantuntemuksen alat ovat lähellä tradenomiohjelmaa ja synergiaetuja on paljon, mutta täyden potentiaalin saavuttamiseksi tarvitsemme oikeuden käyttää myös restonomi -tutkintonimikettä.

Maakunnassa halutaan rakentaa jatkuvaan oppimiseen liittyvät toimivat yhteistyöverkostot työelämän ja eri koulutusasteiden välille, jotta osaamistarpeisiin on saatavilla vaikuttavia ja räätälöityjä koulutuskokonaisuuksia. Centrian restonomikoulutus olisi tärkeä osa maakuntastrategian ja maakuntaohjelman mukaista väestön koulutustason nostoa sekä osaamisen kehittämistä niin, että vastataan alueen ennakoituihin osaamis- ja työvoimatarpeisiin, uudistuvan työelämän vaatimuksiin sekä alueen uusien kasvualojen työvoimatarpeisiin. (Keski-Pohjanmaan Maakuntastrategia 2040 ja maakuntaohjelma 2022–2025)

Centrialla on myös pitkään tehty TKI-työtä luontomatkailun, vastuullisuuden, palvelumuotoilun sekä kulttuurin parissa. Uusi mahdollinen koulutusvastuu edesauttaa Centrian TKI-tulosten jalkauttamista osaamiseksi alueelle sekä luo uusia avauksia myös TKI-toimintaan.

Esimerkkejä käynnissä olevista hankkeista:

Reggae <https://net.centria.fi/hanke/reggae/>

Bothnia Business Heritage <https://net.centria.fi/hanke/bothnia-business-heritage/>

ICH North <https://net.centria.fi/hanke/ich-north/>

Näppärästi eteenpäin <https://net.centria.fi/hanke/napparasti-eteenpain/>

Juuri päättäneet:

Myrsky <https://net.centria.fi/hanke/myrsky/>

Umbrella <https://net.centria.fi/hanke/umbr-ella/>

AURA – LUONNOSTAAN NOUSEVA POHJANMAA <https://net.centria.fi/hanke/aura-luonnostaan-nouseva-pohjanmaa/>

Ehdotus uuden koulutusvastuun voimaantuloajankohdaksi ja koulutuksen käynnistymisen aikataulu	Voimaantulo 1.1.2025, ensimmäinen koulutus käynnistyy aikaisintaan 1.1.2026
Lisätietoja	
Yhteyshenkilö	Jennie Elfving, vararehtori puh. +358 400 903 929 Tuija Tolonen-Kytölä, koulutusalan päällikkö puh. +358 44 449 2549